

de endes, klart og tydelig ville vise, under hvilke Forudsætninger Folketinget har taget det Standpunkt, det tog, da det i Fjor gik ind paa den Formulering af Kaldelsesparagraffen, som da blev vedtagen og nu er godkendt af Ministerium og Landsting. Jeg vil i øvrigt sige, at naar man fra forskellig Side har angrebet det Parti, hvortil jeg hører, fordi det i denne Sag indtog forskellige Standpunkter, og endog har fremstillet det, som der havde fundet en Sprængning af Partiet Sted, er det en fuldstændig Misforstaaelse. At der inden for vort Parti har været forskellige Opfattelser angaaende Skoleloven, er aldeles ingen Hemmelighed. Der har inden for vort Parti været delte Meninger om denne Sag, ligesom der i alle Partier og i Befolkningen har været stærkt delte Meninger derom. Den eneste Forskel mellem os og de andre Partier er den, at vi tydelig have udtalt vore forskellige Standpunkter og ikke have gjort noget Forsøg paa at skjule, at der var Uenighed. Hvorledes i øvrigt dette Partis og dets Flertals Stilling til Sagen har været, fremgaar tydelig af Afstemningerne, og jeg finder derfor ikke Grund til at komme nærmere ind herpaa. Jeg finder det ganske naturligt, at de forskellige Medlemmer udtale deres Meninger. Jeg vil kun gøre en enkelt Bemærkning til den sidste Taler angaaende den Bevilling til Friskolen, som Folketinget tidligere har indsat, og som jeg ogsaa antager, man nu vil indsætte. Det ærede Medlem mente, at denne Sum var alt for ubetydelig, at det i Grunden var en Ringeaagt at vise Friskolen, naar man kastede en saadan Smaaskilling til den. Det kan jeg ikke erkende. Men for mig er Summens Størrelse ikke Hovedsagen. Hovedsagen er, at man ved Skoleloven erkender den private Skoles Berettigelse nu og i Fremtiden. Jeg tror, det vil være af ikke ringe Betydning, at man fra den samlede Lovgivningsmagts Side vedkender sig, at den private, fri Skole har en berettiget Stilling, og at den under visse Omstændigheder kan fortjene Støtte af det offentlige. Jeg mener nemlig, at der for Fremtiden vil kunne blive megen Brug for den private Skole. I Øjeblikket er det ganske vist saaledes, at Friskolen paa Landet ikke er *saa* nødvendig, som den har været i tidligere Tid, og som jeg tror, den atter vil blive i Fremtiden. Men naar vi faa den ny Skolelov, og Lærerne altsaa som Regel ville sidde i deres Embeder til deres Død, vil der tit ikke være nogen anden Maade at raade Bod paa et uheldigt Lærer-

valg end netop ved at oprette en privat Skole. Naar man har faaet en Lærer, der maaske i Øjeblikket syntes dygtig, men som senere viste sig at være uduelig, men dog ikke saa uduelig, at man kan faa ham afskediget efter Loven, maa man jo beholde ham, og der er da ingen anden Udvej for Befolkningen end at indrette en Privatskole. Men der er ogsaa en anden Grund, hvorfor jeg lægger megen Vægt paa de fri Skoler. De have nemlig, som Tingets Medlemmer ville vide, væsentlig haft deres Oprindelse fra religiøse Bevæggrunde, idet Forældre, som ikke kunde finde sig tilfredse med den Religionsundervisning, der blev givet i den vedkommende Skole, men ønskede deres Børn opdraget paa en anden Maade i religiøs Henseende, have sluttet sig sammen om fri Skoler, og det er en Ret, som vi absolut maa holde paa. Der har jo i saadanne Tilfælde været de bedste og ædlest Bevæggrunde til at oprette private Skoler, og det er noget, jeg antager, der i Fremtiden kan blive ikke lidt Brug for. Ingen kan jo nemlig garantere os, at der ikke kommer til at gaa en stærk rationalistisk for ikke at sige fritænkerisk Aandsretning gennem vor Lærerstand, og jeg tror, den da vilde gribe ganske anderledes dybt ind i Befolkningens Liv end den Rationalisme, der i Slutningen af forrige Aarhundrede og i Begyndelsen af dette raadede i Præstestanden. Men under saadanne Forhold vilde der blive Brug for den private Skole for dem, som frygtede, at deres Børns religiøse Liv blev ødelagt i den offentlige Skole. Derfor siger jeg: Jeg tror, det er heldigt, at vi ved Skolelovens Gennemførelse faa en saadan Anerkendelse af, at den private Skole har en Berettigelse, og at den under visse Omstændigheder ogsaa kan faa Støtte fra det offentlige, og jeg vilde i høj Grad beklage, om man ikke fik dette Punkt med. Som jeg sagde forleden, tror jeg ikke, at dette Punkt i mindste Maade vil kunne volde Loven Vanskeligheder, idet Folketinget og Landstinget have været enige om, at man skulde støtte Friskolen, enige om den Sum, der skulde ydes, og kun uenige om Reglernes nærmere Formulering. Men dette kommer man vel let over, hvis man i øvrigt ønsker at komme til Rette om denne Sag.

Scavenius: Det foreliggende Lovforslag deler sig jo i tre Dele: Undervisningen, Læreres Kaldelse og endelig Læreres Lønning. I § 1 foreskrives der, at et Barn kan udskrives, som ikke har fyldt 14 Aar,